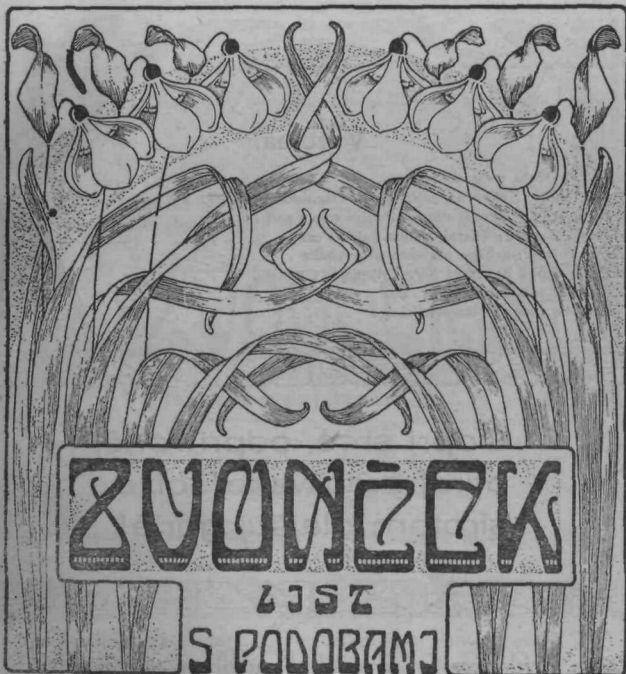

POŠTARINA PLAČANA V GOTOVINI.

ZVONČEK

LJST
S PODOBAMI

ZA
SLOVENSKO
MLADJNO

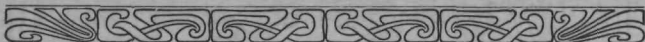

LETO XXIII.
ŠTEV. 2.
FEBRUAR 1922.

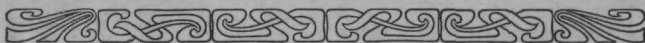

Vsebina.

1. <i>Anica</i> : Očetu za god. Pesem	37
2. <i>Jos. Vandot</i> : Kekec na volčji sledi. Planinska pripovedka s 3 podobami	38
3. <i>Fr. Rojec</i> : Za domači muzej. Poučni spis s podobo	48
4. <i>Marija Zopfova</i> : Včeraj, danes, jutri. Pesem	52
5. <i>Fran Erjavec</i> : Srbske narodne pripovedke	53
6. <i>A. B.</i> : Papež Benedikt XV. Življenjepis s podobo	55
7. Pouk in zabava	57
8. Kotiček gospoda Doropoljskega	59

Odpri srcé, odpri roké,
otiraj bratovske solzé,
sirotam olajšuj gorjé!

Pridobivajte „Zvončku“ novih naročnikov!

Obnovite naročnino!

„Zvonček“ izhaja v mesečnih zvezkih ter stane vse leto 10 Din., pol leta 5 Din., četrť leta 2:50 Din. Posamezne številke 1 Din.

Na naročila brez istodobno vposlane naročnine se ne oziramo.

Izdajatelj, upravnik in odgovorni urednik: **Luka Jelenc**, ravnatelj v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Rokopise je pošiljati na naslov: **Uredništvo „Zvončka“ v Ljubljani.**

Rešitve sprejemamo tekom prvih 14 dni po odpravi vsake „Zvončkove“ številke!

Last in založba Udruženja Jugoslovanskega Učiteljstva — poverjeništvo Ljubljana.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Štev. 2.

V Ljubljani, meseca februarja 1922.

Leto XXIII.

Očetu za god.

*Sredi bele, mrzle zime,
ljubi očka naš,
ko ni solnca, ko ni rožic,
ti svoj god imaš!*

*Ali tebi solnce tvoje
tudi v zimi sveti,
nikdar njega gorki žarek
ne preneha greti!*

*In za tebe tudi v zimi
raste kita cvetja:
deca tvoja ga prinaša,
polna mladoletja!*

*Solnce tvoje v srcih naših
in ta cvet zareči
naj bo tebi, dobri očka,
k sami, sami sreči! —*

*Solnček, veš, so srca naša,
ki zaté živijo,
a ljubezni žarki zlati
v srčecih gorijo.*

*Ker zlata, darov bogatih
ti ne morem dati,
glej, pa vzami šopek cvetja
in pa žarek zlati . . .*

*Vzemi, kar ti srce daje,
od ljubezni vžgano,
ki je bilo in ostane
vedno tebi vdano!*

Anica.

JOSIP VANDOT:

Kekec na volčji sledi.

Planinska pripovedka.

2.

aleč je že bila domača vas tam za zelenim gozdom. Videlo se ni niti rjavega zvonika več, in Kekec je postal na beli cesti in se je ozrl nazaj. Zavihtel je klobuček, da je zavihralo dolgo petelinje pero veselo v zraku, in je zavriskal polglasno. — »Hej, ne vidim te več, domača vas!« je dejal potem sam pri sebi. »Lepo je bilo, ko sem živel v tebi. A mogoče bo še lepše v Rovtah. Prepeval bom in citral, pa bo čas kaj brzo minil. Kar hipoma bo zima tu in vrnem se domov. Nagajal bom zopet Tinki in ji pravil, kako je bilo pri zmaju, ki sem pri njem služil za kuharja. Hej, pa bo verjela vse — uboga, mala Tinkara...« Kekec se je posmejal in se je okrenil. Stopal je dalje po beli cesti in se je oziral na vse strani. Cesta se je vila kraj zelenega gozdiča, kjer so prepevali glasni ptiči v veselo pomladno jutro. Na desno pa se je širilo polje tja do strmih, s smrekami gosto poraslih gor. Za njimi so se skrivali domači snežniki, in Kekcu je bilo skoro hudo, da jih ne vidi več. Zato je pospešil korake in je pričel glasno žvižgati, da bi pregnal svojo žalost. Že je dospel iz gozdiča, in tedaj se mu je nasmejala nasproti bela vasica. Male, prijazne hišice so stale druga pri drugi kakor zveste sestrice. Krog in krog pa je zelenelo širno polje tja do zelenih gozdov, spenjajočih se ob strmem pogorju. Kekec je obstal, pa je gledal na tisto pogorje. Oči so se mu čudile vse zamaknjene, ko so strmele na tiste veličastne gore. Oj, strmo so se dvigale nad gozdovi — skala na skali, sklad na skladu. Vse gore so bile preprežene s širnimi snežišči, ki ne skopnijo niti v toplih poletnih žarkih. Sneg se je lesketal tam zgoraj v srebrnem solncu; skale so se smehljale v tiho dolinico in so bile vse bele. Visoke so bile, tako visoke, da so se dotikale menda samega modrega, jasnega neba.

Kekec je zopet dvignil klobuček, da je zavihralo dolgo petelinje pero. — »Juhuhu!« je zavriskal na ves glas, da se je razlegalo širom po zagorski dolini. Nasproti mu je prišel kmetič in se je namuznil,

ko je slišal glasni vrisk. — »No, kaj pa se ti dereš že tako rano?« je vprašal Kekca in se je smejal. »Vesel pa si, pobič, vesel — ni ti kaj reči... Pa kam greš s culo na hrbtu? Ha, ti pobič?«

Kekec se je okrenil, pa je odgovoril: »Ej, stric, služiti grem h Korošču. Zagledal sem tiste visoke gore, pa sem postal tako vesel, da sem moral zavriskati. Kaj hočete, stric? Rad vriskam in sem rad vesel... Glejte, stric, vi ste iz Rovt, pa veste gotovo, kje stoji Koroščeva hiša. Lepo vas prosim, da mi poveste, da ne bom iskal po nepotrebnem.«

»Ahm,« je dejal kmetič, »h Korošču greš služiti? Glejte si no, glejte! Pa za pot bi rad vedel, ti pobič? — Glej, ona pot, ki drži preko polja do malega gozdiča, te privede h Korošču, naravnost h Korošču. Ne moreš zaiti, ker ni druge poti... Glejte si no — pa služiti greš, pa si tako vesel! Ti si pa res čuden pobič...«

»Kaj hočem, stric?« je odvrnil Kekec. »Ali naj se cmerim in se ongam, ker moram iti služiti? Saj mi ne pomaga nič in tudi vredno ni, da bi se cmeril... Hvala vam, stric, da ste mi pokazali pot. Kar lepo pojdem po njej in ne zaidem nikamor. Hvala vam, stric!«

Kekec je spel dalje in je krenil po kolovozni poti preko polja. Ves čas je žvižgal in se je vedno bolj bližal zelenemu gozdiču onkraj polja. Velika cula na hrbtu ga ni prav nič težila, še manj pa skrinjica, ki jo je nosil v desnici in ki so bile v njej spravljene njegove citre. Dospel je v gozdič in je šel neutrudno dalje pod visokimi smrekami. Prišel je do ovinka — in tedaj se je hipoma ustavil. Iz grmovja je skočil deček in je obstal ves zasopel pred njim. Kekec ga je gledal in se je čudil. Deček je bil mršav in dolg; oblečen je bil v rasaste hlače in v rasast jopič. Bos je bil; a na gavi mu je tičal zelen, potlačen klobuček.

Ustavil se je deček pred Kekcem in ga je meril od nog do glave s sovražnim pogledom. — »Kdo si? Kam hočeš?« je vprašal s hripavim glasom. »Kaj nisi ti Kekec? Kekec, ki hoče priti h Korošču služiti? Ha, te vprašam?«

Kekec se je nasmejal in je odgovoril prav prijazno: »I, seveda sem Kekec. Pa tudi h Korošču grem služiti. Dej, povej mi, ali imam še daleč?«

Dolgi deček mu ni odgovoril ničesar. Samo zasopel je težko in je pograbil Kekca za rame. Potresel ga je na vso moč in mu je podstavil nogo, da bi ga prevrnil na tla. Kekec se je začudil in je stopil korak nazaj. Gledal je dečka in je zmajal z glavo. — »Pa kaj hočeš od mene, ha?« ga je vprašal in se je še vedno čudil.

A dolgi deček se je zapražil zopet vanj z vso svojo močjo in bi ga bil skoro prekotalil na tla. — »Nabijem te, ti Kekec!« je sopel. »Nabijem te, da boš ves črn in se ti ne bo ljubilo iti h Korošču... Čakaj, čakaj — nabijem te...«

»Aha!« je rekel tedaj Kekec zategnjeno. »Nabiti me hočeš, na, nabiti? Pa če se ti bom pustil? Že koga drugega sem mikastil, pa bi se

pustii od tebe nabiti? — I, počakaj malo, da vržem culo na tla in spravim skrinjico na varno. Pa se bova pomenila potem...«

In Kekec je položil culo in skrinjico na tla. Naglo se je obrnil potem in se je zasmel. Zakaj dolgi deček je navalil zopet nanj in je poizkušal, da bi mu podstavil nogo. A Kekec ga je prijel z obema rokama okrog pasa. Zasukal ga je na levo in desno in kakor bi trenil, je ležal dolgi deček v travi.

»No, vidiš!« je govoril Kekec prav prijazno. »Ali ti nisem rekel, da se ne pustim nabiti? Lahko bi jaz tebe, pa te nočem. Saj nimam vzroka, da bi te nabil. Samo to mi povej, zakaj ti mene ne pustiš v miru? Kaj sem ti storil, da si navalil name kakor razbojnik?«

Dolgi deček je pričel pihati kakor mačka. Skočil je zopet na noge in je stiskal pesti. Pa mu ni dalo miru, pa se je spet zakadil v Kekca. A že v naslednjem trenutku je ležal zopet v travi. Zakaj Kekec se je samo okrenil, in dolgi deček se je samo zasukal, pa je ležal premagan v travi. Zajokal je od same sramote in jeze in je bil z nogami po travi. Kekec se je sklonil nad njega in mu je prigovarjal: »Daj, daj — ne cmeri se, kakor da bi bil še v zibelki! Saj ti nočem ničesar hudega. Ničesar mi nisi storil — samo v miru me pusti, pa sva prijatelja... Povej, zakaj me ne moreš videti? Dej, reci, zakaj me hočeš nabiti?«

»Ti ne boš služil pri nas, ti ne boš služil pri nas!« je javkal dolgi deček. »Naka — jaz nočem, da bi ti služil pri nas! Nočem, da bi šel jaz zaradi tebe od doma... Rožle sem, Koroščev Rožle... O, ti si malopriden, ker me hočeš izpodriniti z doma... A jaz ne pustim tega, ne pustim...«

In deček je zajokal bridko, da bi se ga usmilil kamen. Kekec se je čudil vedno bolj. Sčdel je v travo kraj dečka in mu je govoril prijazno: »Saj ti nočem ničesar... Ti si Koroščev? Pa zakaj se jočeš, če pridem k vam služiti? Badi pameten, Rožle! Nihče te ne podi od doma, a še najmanj jaz. K vam grem samo zaradi tega, ker mi je tako ukazal oče... Ni se ti treba jokati, Rožle! Prijatelja bova in se ne bova prav nič kregala. Le meni verjemi, Rožle! Ti ostaneš lepo doma, lepo, kakor dosedaj!«

Dolgi deček je nehal jokati. Pogledal je Kekca z nezaupljivim pogledom in je zmajal z glavo. — »Pa če je res, Kekec?« je govoril. »Saj ti ne verjamem... Naš oče je rekel, da pojdem služiti k vam. Še tisti dan pojdem, ko prideš ti k nam. In danes prihajaš ti in še danes moram jaz k vam. A jaz nočem iti služiti, jaz nočem iti služiti...«

Kekec ga je potrepljal po rami in je rekel: »Ne boj se, Rožle, le nikar se ne boj! Saj ne pojdeš od doma. Veš, tvoj oče te je samo strašil. K nam gotovo ne pojdeš. Saj mi je še davi rekel oče doma: Le dobro se drži, Kekec, pa bodi prijatelj z Rožletom! — Tako mi je rekel oče, in zato vem, da ne pojdeš k nam služiti.«

Rožle si je obrisal obraz z rokavom. Poslušal je Kekčeve besede in je zdaj verjel. Pa mu je bilo žal, da je tako grdo ravnal s Kekcem. Kar glavo je povesil; v tla je gledal, pa je molčal. A tedaj je zaklical

iz grmovja droben glas. Rožle se je zganil in se je udaril s pestjo po čelu. — »Pa da sem pozabil!« je zaklical. »Da sem pozabil nanjo!«

»Rožle, oj, Rožle!« je zaklical zopet tisti glas. »Pa kje si, oj, Rožle! Pridi, pridi, Rožle!«

Rožle je stekel proti grmovju in je kar hipoma izginil za njim. Kekec se je čudil vedno bolj in si ni vedel razjasniti Rožletovega vedenja. Zmajeval je z glavo in je gledal v grmovje, ki je za njim izginil Rožle. A naposled je vendar vstal in si je oprtil culo. Pobral je skrinjico in je stopil naprej. A še ni prestopil petdesetkrat, ko je zopet zagledal Rožleta. Priril se je Rožle iz grmovja, vodeč za roko deklico, ki se je glasno smejala in je z rokami odbijala drobne vejice. Stopila sta na pot in sta obstala pred Kekcem.

Kekec je gledal deklico ves začuden. Bila je za glavo večja nego njegova sestra Tinka; a ni bila debelušna kakor Tinka. Imela je kodraste, črne lase, ki pa niso bili spleteni v kito kakor pri Tinki, ampak so padali prosto na rame. Deklica je bila bleda, in v njenih modrih očeh ni bilo nikake živahnosti. Gledala je naravnost predse, kakor da bi je ne zanimal ves svet. Oblečena je bila v pisano krilce in v pisano šlabankico.

»To je naša Mojca!« je rekel Rožle, ko je stopil tik do Kekca. »Pridna je, hm, pridna, da nihče tako na svetu. Oj, Kekec, da bi ti vedel, kako zna lepo peti! Še celo škrjanček se mora skriti pred njo... Glej, Mojca, tu je Kekec, ki je prišel k nam služiti. A jaz ne pojdem z doma; veš, oče me je samo strašil.«

Deklica je tlesknila z rokami in se je zasmejela s srebrnim glasom. »Oj, prav, da ne greš, Rožle!« je dejala vsa vesela. »Lepo se bomo igrali s Kekcem in bomo prepevali. Ali ni res, Rožle? Pa kje je Kekec? Daj, Kekec, daj mi roko, da ti rečem: Bog te sprimi!«

Kekec se je vedno bolj čudil deklici, pa ni izpregovoril besedice. Samo roko ji je podal in je molčal. A Mojca je že klepetala naprej: »Prav, da si prišel, Kekec! Na vrtu bomo sedeli — ti, Rožle in jaz. Mati nas bo pustila, o, prav rada nas bo pustila. Pa bomo prepevali najlepše pesmi. Ali ni res, Kekec! Saj znaš tudi ti peti? Ha, Kekec?«

»Znam!« je odvrnil Kekec in je še vedno motril klepetajočo deklico. Čudil se je venomer, dokler mu ni Rožle pošepetal v uho: »Ne čudi se, Kekec! Mojca je sirota — Mojca je slepa...«

In zdaj je spoznal Kekec, zakaj ga deklica ne vidi in zakaj jo mora Rožle voditi za roko. Sirota — slepa je na obeh očeh, pa ne vidi božjega sveta, pa ne vidi modrega neba in belih snežnikov nad zeleno dolino! Niti mamice ne vidi, niti očeta, ko jo gledata ljubeznivo, ker se jima smili mala siročica, ki je slepa. In Kekcu se je

razžalostilo srce pri teh mislih. Še enkrat je prijel deklico za roko, pa ji je govoril prijazno: »Da, Mojca, lepo bomo prepevali, lepo, da se nam bodo vsi čudili, o, tudi jaz znam nekoliko peti. Vsako jutro bomo prepevali in vsak večer. Citre imam, lepe citre, da jih pod solncem ni takih. Pa bom brenkal, da bo veselje. Resnično, Mojca...«

»Kaj, citre imaš? O, Kekec!« sta se zavzela bratec in sestra. »Ali imaš res citre?«

»Mhm,« je odvrnil Kekec. »Glejta, v tej-le skrinjici jih imam spravljene. S sabo jih nesem, da si zabrenkam vsak dan. Pa mi srce ne bo prav nič žalostno.«

»Daj, pokaži nama citre!« je prosil Rožle. In Mojca je sklenila ročice, pa je moledovala: »Zaigraj nama, Kekec! Daj, zaigraj nama lepo pesem! Gotovo jih znaš sto, ali pa še več... Daj, zaigraj, Kekec!«

Kekec ni pustil, da bi ga dolgo prosila. Sedli so na trato, in Kekec je vzel iz skrinjice svoje zlate citre. Položil jih je na kolena, pa je pričel brenkati tako lepo kot nihče na svetu. Ptice, ki so še pred trenutkom čebljale po zelenem gozdiču, so hipoma umolknile. Sedele so na drobnih vejicah in so poslušale, poslušale... Bratec in sestra pa sta si podprla glavo z roko. Strmela sta vsa zamaknjena in skoro dihati se nista upala. Poslušala sta Kekca in njegovo krasno brenkanje, pa se niti ganila nista zaradi velikega začudenja.

Kekec je nehal igrati. Pogledal je Rožleta, ki je strmel vanj, in pogledal je Mojco, ki se niti ganila ni — pa se je nasmehnil. »No, ali sem dobro zaigral?« je vprašal. »Kaj praviš ti, Rožle?«

Rožle se je premaknil, pa ga je prijel za roko. — »Kekec, ali me slišiš?« je dejal hipoma. »Ne zameri mi, da sem navalil nate kakor razbojnik, ne zameri mi! Oj, bilo mi je hudo, ker sem mislil, da bom moral od doma. Pa sem bil jezen nate... Ne zameri mi, Kekec! Bodiva prijatelja, bodiva prijatelja...«

»I, seveda — bodiva prijatelja!« je odvrnil Kekec in je udaril v njegovo roko. Spravil je citre v skrinjico in je vstal. »Čas je, da gremo!« je nadaljeval potem. »Zadosti dolgo sem se zamudil tu v gozdiču. Pa ne vem, če bo to vašemu očetu prav? Pojdimo, Rožle; pojdimo, Mojca!«

Pa so se res odpravili. Rožle in Kekec sta se pogovarjala vso pot. Mojca pa je bila kar tiho od takrat, ko je čula sladke glasove ubranih citer. Glavico je povešala in je stopala molče za bratcem, ki jo je držal za roko. Le tuptatam se je nasmehnila, ko se je oglasila v goščavi drobna ptica. Z roko je zamahnila, kakor bi hotela reči: Tihó bodi, zlata ptičica! Saj ne rečem, da ne znaš peti. Toda, ali si čula Kekca, kako zna citrati? Hm, pa si lahko tiho in te je lahko sram,

da ne znaš tako lepo peti kot Kekčeve citre... Ptičica zlata, ti drobna siromačica!...

Medtem so prišli iz gozdliča, in pot je zavila med njivami do samotne hiše, ki je stala tam sredi lepo obdelanega polja. Rožle je zamahnil s klobučkom, pa je dejal: »Glej, tam stoji naša hiša. Ali ni

lepo pri nas? Poglej, poglej tiste visoke gore! O, izpred naše hiše se vidijo tako lepo in blizu so, da bi jih lahko kar z roko dosegel!»

Kekec se je ozrl na hišo. Bila je velika in napol zidana, napol lesena. Drevje je zelenelo okrog nje, in iz dimnika se je dvigal bel dim. Nedaleč od hiše se je pričel gost smrekov gozd, ki se je širil in spenjal vedno više ob strmi gori, dokler ni prenehal visoko tam

gori ob belih, v nebo štrlečih pečinah in ob zmrznjenih snežiščih. Na desno pa se je širilo bogato polje. Murni so črlikali vseokrog, in sto škrjančkov je prepevalo nad dehtečim poljem.

»Hm, lepo je tu!« je govoril Kekec. »O, veliko lepše nego pri nas. Tu mi bo dobro, in prav nič ne bom žalosten.« — In šli so naglo preko polja in so se vedno bolj bližali hiši. Veselo sta se pogovarjala Rožle in Kekec; samo mala Mojca je še vedno molčala in je le tupatam izpregovorila besedico. Dospeli so do praga in so stopili v vežo. — »Oj, oče! Oj, mati!« je zavpil Rožle na ves glas. »Ali slišite? Kekec je prišel... Jaz sam sem ga privedel v našo hišo.«

In prišla sta oče in mati. Podala sta Kekcu roko in sta ga potrep-
ljala po rami. — »Bog te sprimi, Kekec!« sta mu govorila. »Mislimo, da ti bo dobro pri nas in ti ne bo dolg čas. Kar lepo se boš udomačil, pa boš pozabil na dom. Pa ti ne bo sile!« —

Pa se je Kekec res udomačil že tisti dan pri Koroščevih. Bil je dobre volje in vesel. Pravil je različne zgodbe, da so se mu smejali vsi. A najbolj so se mu smejali, ko je pravil, kako je pri stricu Prisanku pasel divje koze. — »Hm, dvakrat sem ga pošteno zmikastil,« je pripovedoval. »Prekanil sem ga, da je kar debelo gledal. A vse eno mi je podaril lepe citre. Saj ni stric Prisaneč hudoben; prav ničesar mu ne morem reči; resnično, prav ničesar.«

»Glej ga no!« je menil Korošec in se je čudil Kekcu. »Ti si pa navihan, da nihče tako. Ti bi mogoče prekanil celo staro Pehto in jo pregnal iz naših krajev. Pa bi ne strašila več otrok in bi jih ne kradla.«

»Kaj, Pehta?« je dejal Kekec in je zamahnil z roko. »O, slišal sem doma o Pehti, slišal! Pa pravijo, da domuje tu nekje v vaših gorah. Pravijo, da je strašna in da ukrade vsako leto na vasi deklico, ki je najbolj pridna in najbolj slaba... Huda je, da le kaj! Hm, skoro bi se je bal, in najrajši bi je ne videl nikoli. Ali ni res, stric?«

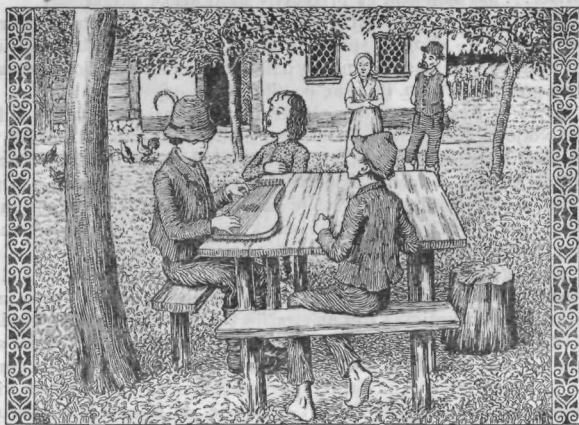
»Hm, seveda je najbolje, da je ne vidiš nikdar!« je odgovoril Korošček stric. »Resnično — Pehta je grozna, in najbolje je, da jo pustimo v miru. Lahko nas sliši — potem pa gorje tebi, Kekec! Pograbi te in te ponese v gore, kjer stoji nekje njena koča. Pa ti bo predla slaba tam gori, slaba, Kekec!«

»No, ne vem!« je rekel Kekec. »Ne vem, če bi se je bal. Ustrašil se nisem niti Prisanka in sem ga celo zmikastil. Mogoče bi se pa res ne bal Pehte? Saj ji nisem storil nič hudega, in kaj naj mi hoče? Pustiti me mora v miru, kakor jo jaz puščam v miru... Veste, izmislil si bom lepo pesem o Pehti, pa jo bom citral in prepeval. Slišala jo bo Pehta; vesela bo in nas bo imela rada. In ničesar žalega nam ne stori in nas pusti v miru!«

»O, saj res, Kekec!« se je oglasila mala Mojca, ki je sedela v kotičku za mizo in je molčala ves čas. »Daj, Kekec! Izmisli si lepo pesem o Pehti. Ti boš citral, jaz bom pa pela, da naju bodo vsi poslušali. Pa tudi Pehta bo naju poslušala. Kar skakala bo od samega veselja... Pa kdaj si boš izmislil tisto pesem, ha, Kekec?«

»Ne vem,« je odgovoril Kekec in se je zamislil. »Mogoče že danes, mogoče že jutri... Ni tako lahko, res, ni lahko. Poskočnico si izmisliš kaj hitro. Hm, o Pehti pa mora biti kaj lepega, da se Pehta ne bo

usajala, češ, tako pesem si si izmislil o meni, ti Kekec! No, če ne znaš kaj boljšega, pa bi bil pustil še to! — Nemara bi se še celo razhudila, pa bi me pograbila. A to bi ne bilo dobro, resnično bi ne bilo dobro!«

In tako so se pogovarjali tisti dan. Solnce se je že bližalo goram, ko so šli Kekec, Rožle in Mojca vun na vrt. — »Zapeli bomo tam lepo pesem,« je rekel Rožle, in zato je vzel Kekec s seboj citre. Prijel je Mojco za roko in jo je vodil varno preko praga na zeleni vrt. Pod široko hruško je stala tam mizica in dolga klopca. Sedli so tja, pa so pričeli ugibati, katero pesem bi zapeli.

»Tisto dajmo o pomladi in škrjančku!« je menila Mojca. »Oh, tako je lepa, da bi jo vedno prepevala! Dajmo tisto o pomladi in škrjančku!«

»Saj res — to je krasna pesem,« je rekel Kekec. Tudi jaz jo rad pojem, ker mi je jako všeč. Pa jo dajmo!« — In Kekec je uglasil strune, pa je pričel brenkati. Mojca je zapela s svojim srebrnim, škrjančkovim glasom, in oglasila sta sè tudi Kekec in Rožle. Ubrani so bili glasovi, pa so tako lepo zveneli med veselim citranjem v tihi svet, da se je vse čudilo širom okrog. A najlepši je bil glas male, slepe Mojce. Podoben je bil škrjančkovemu žvrgoljenju v tistem jutru, ko se smeje vse modro nebo in se ziblje škrjanček nad dehtečim poljem...

Ubrano petje je privabilo iz hiše tudi očeta in mater. Obstala sta sredi vrta, pa sta poslušala in se čudila. Ko je utihnila pesem, je rekla mati očetu: »Kaj ni dobro, da je prišel Kekec k nam? To ti je dečko! Vesel in pogumen kot nihče. Pa srce ima dobro, resnično — zlato srce... Glej, Rožle je že kar zaverovan v njega, in uboga Mojca kar strmi in ga poslušá.«

»Dobro, dobro!« je pritrdil oče. »Veselo bo zdaj pri nas kot nikjer drugje na vasi. Pa ta Kekec ti je navihan in ti ima sto muh v glavi. Kar iz rokava ti jih iztresa in ne pride nikdar v zadrego. Bog mu daj zdravja in sreče!«

Solnce se je nagnilo za gore, in dolga senca je padla čez tiho dolino. Mati je poklicala otroke v hišo k večerji, ki je stala že pripravljena na mizi. Otroci so prišli v izbo in so se smejali veselo. Sedli so k mizi, prekrižali so se, pa so pričeli hlastno jesti. In Kekcu je zopet dobro tekel jezik. Pravil je zgodbo o Kezi in o bedasti miški, ki je pojedla ponoči ubogi Kezi rog. Pa Keza ni bila prav nič žalostna. Pa menda še zapazila ni, da ji je pojedla miška rog, ker ni prav nič meketala in niti enkrat ni zajavkala.

Noč je že bila, ko so se spravili pri Korošču k počitku. Kekec in Rožle sta spala v podstrešni izbici vsak v svoji postelji. Mesec je gledal skozi lino in skoro svetlo je bilo v izbici. Iz daljave se je čulo pritajeno šumenje smrekovega gozda, in tuintam se je razlegnilo zateglo lisjakovo lajanje. Kekec še ni spal, ampak je gledal skozi lino v srebrni mesec in je mislil sam pri sebi. O Koroščevih je mislil — o Rožletu in o Mojci. Nazadnje se je domislil tudi hude Pehte in se je posmegal. — »Pesem si izmislim o Pehti, lepo pesem, še lepšo pesem, nego sem si jo bil izmislil o Vili Škrlatici. Pa bo strmela Pehta in mi bo mogoče podarila še celó najlepše ruševčevo pero, da si ga zataknem za klobuk... Hm, pa kaj bi si izmislil? Kaj bi si izmislil? Nemara...«

A Kekec ni mogel več premišljati. Hipoma so se mu zaprle oči, in spanec ga je premagal, da sam ni vedel kdaj...

FR. ROJEC:

Za domači muzej.

II.

a zbiralnih ali lovskih pohodih za žuželkami sem se močno zanimal tudi za rastlinstvo in rudninstvo. Rastlinstvo je najpotrebnejši, torej najvažnejši plod zemlje. Daje človeštvu in živalstvu hrano in vrh tega daje ljudem še vse potrebne snovi za obleko in les za kurjavo, pohišstvo itd. Tudi obleka iz živalske volne, dlake in iz kož, potem mesna in mlečna hrana za ljudi kakor za živali izhaja posredno iz rastlinstva. Živali, od katerih dobivamo omenjene potrebščine, se namreč preživljajo neposredno ali posredno z rastlinstvom, ki se po krvni prekrojitvi pretvarja v njih meso, kožo in dlako, v mast in mleko. Kjer ni rastlinstva, tam ne more stalno živeti nobeno živo bitje.

Rastlinstvo pa daje zemlji tudi primerno in za oči prikupljivo opravo ter tvori v prvi vrsti takozvano prirodo ali naravo na njeni površini. Živalstvo prirodo okraša, oživlja in izpopolnjuje. Priroda svoje vrste je tudi mrzli zapuščeni svet tam v najvišjih gorskih vrhovih, kjer iz razpoklin golih skal več ne poganja niti najneznatnejša rastlinica, kjer gospodari sneg in vihar z vso svojo divjo grozoto in kjer solnčni žarki celo ob jasnih poletnih dnevih izgubljajo svojo čudotvorno življensko moč. Sicer večkrat zvedav človek pripleza z veliko težavo iz nižav v tako višavo, a ne, da bi se tam nastanil za daljše bivanje, temveč da nekaj ur z nebotičnega gorskega vrha ogleduje divni dolinski svet in da si napase oči na veličastni krasoti zemeljske površine, popisane in poslikane s čudovitimi barvami živega rastlinstva. Le prekmalu uteši gorska višina želje radovednega hribovlazca in z nevzdržno silo mu zahrepenita srce in duša zopet nazaj v varne, tople, mehke in vseh zemeljskih dobrot bogate nižave.

Ako bi zemlja ne rodila rastlinstva, bi si človek niti ne mogel postavljati tako dovršenih domov in drugih stavb; zakaj le les vsakovrstnih dreves mu daje potrebno kurivo za ognjeno silo, ki si z njo pripravlja apno in mavec iz kamenja, opeko iz prsti ali ilovice ter železo in druge kovine za stavbne vezi in orodje iz rudnin. Brez teh sredstev in pripomočkov bi bilo gotovo nemogoče sedanje mojstrsko stavbarstvo. V vseh večjih, z ognjem delujočih tvornicah in

delavnicah dandanes navadno uporabljajo za kurjavo premog namesto lesa. A tudi premog — kot je znano — je bil nekoč les.

Rastlinstvo je tudi izvor čudovite prirodne lepote. Živelo je že mnogo izredno nadarjenih ljudi z velikanskimi duševnimi zmogljivostmi, toda nobeden bi si ne bil mogel izmisliti rastlin v tako divnih in različnih oblikah in barvah, kakor nam jih je ustvaril duh božji. Utrgajmo si v travi le neznatno cvetko in si jo natančno ogledjmo v vseh njenih delih! Kak nedosegljiv umotvor je to! Kar se tu tiče rastlinstva, to velja v nekaterih ozirih tudi glede človeka in živalstva še v višji meri. Naši kiparski in slikarski velikani so pa le boljši ali slabši posnemalci prirodnih umotvorov. Priroda je njihova prva šola.

Priroda okraša vsak čas zemljo z raznovrstno rastlinsko lepoto in vabi človeka iz mrklega zidovja vun v svoj sveži in mehki zeleni raj. Najlepše in najprijetneje je v prirodi seveda spomladi in poleti, ko začne iz spočite zemlje vse na novo klti, zeleneti in cveteti ter se potem to kipeče in cvetoče zelenje rastoč razvija in množi do jeseni. V tem času dozori prvo žito na polju, trava na travnikih in senošetih doraste, in marljivi kmet oboje pospravi domov. Nato pride trudna rumena in rjava jesen, a za njo prikima zaspana bela zima. Prirodoslovčevo oko najde tudi v teh dveh letnih časih povsod v prirodi obilo rastlinske lepote in zanimivosti. Navadni ljudje, zlasti ženske in otroci se v prirodi najbolj zanimajo za dehteče živobojne vrtno in poljske cvetice. Z odkritim veseljem jih trgajo v šopke in jih jemljejo s seboj na dom, kjer jih v sobah postavljajo z veliko častjo v steklene ali porcelanaste čašice (vaze). Da bi ostale sveže in da bi tudi tam še nadalje cvetle, jim k stebloom pridno prilivajo vode. A tem nežnim hčerkam prirode je dana le kratka doba lepega cvetnega življenja. Vkljub zadostni vodni hrani skoraj vse že v nekaj dneh v sobah izgube svojo prikupljivo lepoto, in treba jih je nadomestiti z drugimi. Tudi zunaj v prirodi na živih materinskih stebelcih bi ne cvetle dosti dalje časa.

Vešč opazovalec prirode pa pozna tudi take cvetice in brezcvetne rastline, ki se jih lahko trajno ohrani v prvotnih barvah in oblikah, ako se jih pravi čas utrga in posuši. To so razne cvetice s suhimi ali papirnatiimi cvetovi bele, rdeče in rumene barve. Med njimi so najbolj znane planike ali pečnice in vrtno slamnice. Nadalje so tudi med preprostim kmetiškim ljudstvom dobro poznane nizke cvetke z ohranljivimi cvetovi bele in rdeče barve, ki jih imenujemo mačkine tačice. Rasto po nerodovitnih solnčnih senošetih in pašnikih. Pri nekaterih hišah na kmetih vidimo na oknih v cvetičnih lončkih tudi srednje visoke cvetice s šopi bledorumenih suhih cvetov. Za ohranitev

teh in podobnih cvetic je potrebno, da jih potrgamo, preden se jim cvetje popolnoma razvije in preden se pokažejo iz osrčja cvetov cvetni prašniki. Potrgane vložimo v knjige med pole pivnega papirja ali jih pa položimo v senco na suhem prostoru, kjer naj ostanejo tako dolgo, dokler se popolnoma ne posuše. Na tak način moremo

prirediti za trajno ohranitev v prvotnih oblikah tudi vsakovrstne trave, mahove, drevesne in skalne lišaje, pušpanove in cipresne vejice i t. d. Barve teh rastlin pa s časom bolj ali manj oblede, ako so na svetlobi.

S svojih zbiralnih pohodov sem spomladi in poleti prinašal domov poleg žuželk tudi zgoraj navedene rastlinske posebnosti, jih sušil ter spravljaj v škatle in zabojčke. Nabralo se mi je že mnogo tega blaga, a vedno sem še našel zunaj ob potih in stezah rastlinskih stvari, ki so mi tako ugajale, da jih nisem mogel tam pustiti poginu. V pozni jeseni, ko so že povsod vse cvetice pokošene, popasene in posušene, štrle tu in tam izmed suhe trave med kamenjem in trnjem bilke s suhimi cvetnimi ostanki. Nekateri teh imajo jako lepo in zanimivo obliko in se kažejo kot nekaki novi cveti. Tudi take prirodne posebnosti sem nabiral ter jih polagal doma k drugim rastlinskim stvarim. Pozimi in v zgodnji pomladi pa sem znašal pokovito brstje, suho travo, listje, smrekove, borove in mecesnove storže ter druge podobne rastlinske paberke.

Znanci in domači sostanovalci so me s posmehom povpraševali: »Kaj boš začel z nabrano rastlinsko šaro? Saj nimaš ne koz ne zajcev, za katere edino bi bilo uporabno tvoje blago.« — »Boste že videli! Naredil bom nekaj tako lepega in imenitnega, da boste vsi strmeli nad mojim umotvorom!« — Tako sem jim samozavestno odgovarjal, v resnici pa še sam nisem vedel, kaj bi napravil iz svojih rastlinskih zakladov. Čutil sem, da bi se dal narediti iz njih lep nov prispevek za moj domači muzej, a v kakšni obliki, to mi je bilo še zagnetno vprašanje.

Bila je zima z dolgočasnimi nedeljskimi popoldnevi in pustimi delavniškimi večeri. Z lovom in urejevanjem žuželk nisem več imel opraviti. Rad bi se že lotil novega dela z uporabo nabranega rastlinstva za povečanje domačega muzeja, ker me je k temu delu priganjalo vedno več vzrokov. Začel sem torej o tem resno premišljati in preudarjati na vse strani, in kmalu se mi je posvetila v glavi dobra misel. Narisal sem si načrt v pravi velikosti za pokrajinsko podobo z okvirjem in šipo. Potem sem v prostem času podnevi in ob večerih dolgo v noč zopet sedel v sobi pri mizi, pred menoj na njej in po tleh okrog mene je bilo poleg potrebnega orodja nakopičenih vsakovrstnih suhih cvetic, trav, mahu in brstja, jaz pa sem delal in delal, dokler nisem dovršil podobe, katere risarski posnetek vidite tu v odtisku.

Včeraj, danes, jutri.

Včeraj ostri sever je na okna rože risal,
danes mehkodlani jug mu je vsak cvet izbrisal.

Kaj bo jutri?

Ali res še, sever trdi, dalje se umikaš?

Ali spet na okna svoje hladne cvetke slikaš?

Striček, vedi, tvojih mrtvih rož več nihče noče,
svežih, pestrobojnih že nam vsem se živo hoče!

Ti molčiš! —

Glej, možiček suhi, glej, predobro te poznamo,
na tvoj nagli beg zatorej bore malo damo!

Saj za meglo tam čepiš

ter na nov napad prežiš!

Le prekmalu spet po najmočnejših strunah sviraš,

tuliš, zvižgaš, piskaš, krog oglov

kot peklenšček muziciraš,

da je strah! —

A na mah

pribuči tvoj južni brat,

zgrabi te za vrat

in povabi te zares

k sebi, s sabo v vrtoglavi ples!

Zaletita se srdito v nebotične gore,

silno stresata ječeče stare hraste, bore,

da jim s stokajočih vej prah kristalni šviga,

v oproščene pa se spet sok pomladi dviga.

Potok gorski pa prestrašen se iz sna budi:

»Kaj bobni tako po moji strugi in hrešči?«

Z zemlje dremajoče trgata, vrteč se, belo haljo,

sučeta jo, parata, mečeta jo v daljo.

Tam raz streho nad tem bojem v solzah se smeje

svečice ledene brzo se topé.

Pod nebo naposled v divjem diru odhrumita,

plašne, čudnolike megle pred seboj podita.

Tu pozdravi vaju zima zbegana, vsa bleda,

oslabela, ker ji vigred že čez ramo gleda.

In ob koncu konca, ko se borba vajina konča,

vesna zmagovalka mirno se nizdol smehlja!

Marija Zopfova.

Srbske narodne pripovedke.

Preložil *Fran Erjavec.*

VIII.

MALA VILA.

ivela sta kralj in kraljica, ki sta imela sina edinca.

Ko je kraljevič dorastel, so proslavili njegovo kumstvo in njemu na čast so pozvali na slavnost največje dostojanstvenike iz vsega kraljestva.

Beli dvori so se zalesketali od zlata, srebra in dragih kamenov, na tisoče luč se je zasvetilo. Ko so zvečer zaplesali na vrtu kolo, so se sprijele deklice, ena lepša od druge in vse so gledale kraljeviča tako milo in ljubeznivo, kakor bi ga hotele pojesti z očmi.

Na noč se gostje razidejo, a kraljevič odide v lipov gaj, zakaj bila je mesečina in svetlo kakor podnevi, in njemu še ni bilo do spanja. Čarobno je bilo pogledati na temne sence debelega drevja; skozi vejevje se je pa prelivala mesečina in padala na zemljo v prečudni pisanosti. Lipe so dehtele kakor kadilo v cerkvi. Kraljevič je počasi šetal po mehki travici.

Ko dospe na odprto ravnico, hipoma zagleda pred seboj sredi mesečine na travi malo vilo, ogrnjeno v krasen plašč iz najmehkejših tkanin, vezen z zlatom. Dolge lase je imela spuščene po plečih, a na glavi se ji je blesketala zlata krona, okrašena z dragim kamenjem. Bila je prav majcena kakor majhna lučca.

Kraljevič začuden obstane in se zagleda vanjo, a ona izpregovori z glaskom, kakor bi zvonili srebrni zvončki: »Lepi moj kraljevič, tudi jaz sem bila povabljena danes na tvoje kumovanje, a nisem smela priti v kolo, ker sem tako majcena, zato se ti klanjam sedaj tu v tej čarobni mesečini, ki pomenja meni sijaj solnca!«

Kraljeviču mala vila jako ugaja. Prav nič se ni prestrašil te nočne prikazni, temveč pristopi in ji poda roko, ona se mu pa iztrga in izgine, a v roki mu je ostala njena rokavička, tako majhna, da jo je nataknil komaj na svoj mezinec. Žalosten se vrne na dvor in nikomur ne črhne niti besedice o vsem dogodku.

Naslednjo noč odide zopet na vrt. Šetal je po beli mesečini in iskal malo vilo, a ne najde je nikjer. Žalosten vzame iz nedrija rokavičko in jo poljubi. Tisti hip se pojavi pred njim mala vila. Kraljevič se tako razveseli, da ne more ziniti niti besedice, le srce mu je tre-

petalo v prsih od miline. Dolgo sta šetala po mesečini in čebljala. Kraljevič se jako začudi, ko hipoma opazi, da mala vila med razgovorom neprestano raste. Ko se poslovita, je bila že dvakrat večja kot prejšnji večer, in ko ji vrne rokavico, je ni mogla več nataktniti.

»Vzemi jo in jo čuvaj kot svetinjo!« mu reče mala vila ter izgine.

»Nosil jo bom na srecl« odgovori kraljevič.

Odslej sta se shajala na vrtu vsako noč. Dokler je sijalo solnce, je bil kraljevič ves potrft. Ves dan je bil žalosten, komaj je čakal, da izide mesec. Mislil je le nanjo ter se izpraševal: Bo li danes prišla? — Ljubil jo je vedno bolj, ona je pa rasla vsako noč ter bila vedno večja in večja.

Ko je minilo devet noči, je bila polna luna in vila je dorasla velika kakor kraljevič. Pričakovala ga je vsa vesela ter mu zašepetala s sladkim glasom: »Dokler bo mesečina, bom prihajala.«

»Oh, ne tako, moja draga! Jaz bi ne mogel živeti brez tebe! Ti moraš biti za vedno moja in jaz te naredim za kraljico!«

»Dragi moj!« mu reče vila, »hočem biti tvoja, a samo pod tem pogojem, če me boš imel vedno rad in samo mene.«

»Vedno, večno!« vzklikne kraljevič. »Brez prestanka bom ljubil samo tebe in nikdar niti ne pogledam nobene druge!«

»Dobro! Ali zapomni si: Tvoja bom samo dotlej, dokler boš držal besedo!«

Čez tri dni priredijo svatbo. Vilini lepoti se je divil ves svet.

Zivela sta srečno sedem let, in tedaj umrje stari kralj. K pogrebu prihiti nebroj podanikov, in pri mrtvaški rakvi so čuvale pokojnika najlepše gospe iz vsega kraljestva. Med njimi je bila tudi lepotica z zlatimi lasmi in črnimi očmi. Ta ni molila k Bogu, ne gledala mrtvega kralja, temveč je lovila z očmi mladega kraljeviča. Tudi on je opazil, kako ga pogleduje mlada gospa, in bilo mu je všeč.

Ko je krenil mrtvaški izprevod na pokopališče, je kraljevič, vodeč za roko svojo ženo, trikrat pogledal tujo lepotico. Hipoma se njegova žena spódtakne na svojem krilu in malo je manjkalo, da ni padla.

»Joj, glej, krilo mi je predolgo,« vzklikne. Kraljevič ni niti opazil, da se je ona zmanjšala.

Ko pokopljejo starega kralja, se vrača tuja lepotica domov vedno tik kraljeviča in ta jo vedno opazuje izpod čela. Tako niti ne opazi, da mu postaja žena vedno manjša in manjša. Ko dospejo domov pod stare lipe — je izginila popolnoma.

Sedaj vzame kraljevič za ženo lepotico z zlatimi lasmi in črnimi očmi, a z njo ni živel srečno niti tri dni. Zahtevala je, da ji kupi poste-

ljo iz samih demantov, želela je sedaj to, sedaj ono, a vse same take stvari, ki jih ni najti na vsem svetu. Ker ji on ne more izpolniti vseh želj, je jokala, se prepirala z njim ter ga grdo žalila. Ko se je končno vsega naveličal, jo je spodil.

Sedaj je šele videl, kaj je storil. Zdihoval in plakal je za malo vilo. Zopet je hodil o mesečini vsako noč pod stare lipe, da prikljče nazaj svojo lepo in dobro malo vilo. Klical jo je in klical, čakal in čakal, dokler ni postal čakajoč starec, a ona se ni vrnila nikdar več.

A. B.:

Papež Benedikt XV.

z Rima je dne 22. januarja t. l. dospela vest, da je tamkaj istega dne ob 6. zjutraj po kratki bolezni umrl papež Benedikt XV., poglavar vesoljne katoliške cerkve.

Papež Benedikt XV. se je rodil dne 25. julija 1854. kot sin plemiške rodovine markizov Della Chiesa v Pegli, obmorskem mestecu na zahodni strani Genove. V duhovnika je bil posvečen 21. decembra 1878., nakar je nadaljeval svoje študije na akademiji v Rimu, kjer je postal tudi doktor kanonskega prava. Dne 28. maja 1883. je postal papežev tajni komornik in bil poslan kot tajnik papeške nunciature v Madrid, kjer je ostal do leta 1887. Tega leta ga je poklical državni tajnik Leona XIII., kardinal Rampolla, v Vatikan in ga imenoval za tajnika svoje pisarne, kasneje pa za ravnatelja. V tem svojem poslu je imel mnogo opravka tako s papežem, kakor tudi z raznimi zastopniki tujih držav pri papeški stolici. Naslednik Rampolle, kardinal Merry del Val, ga je obdržal v tem svojstvu do leta 1907., ko je imenoval papež Pij X. ravnatelja Giacoma Della Chieso za nadškofa v Bologni. Na tem mestu je ostal sedem let, in meseca maja 1914. je postal kardinal, star 60 let. Papež Pij X. je umrl 20. avgusta 1914, in pri sledečem konklavu je bil izvoljen za poglavarja katoliške cerkve bolonjski nadškof Giacomo (Jakob) Della Chieso, ki si je izbral ime Benedikt XV., spominjajoč se slavnega svojega prednika, Bolonjca Benedikta XIV.

Benedikt XV. je bil 264. papež in je vodil sedem let in štiri mesece katoliško cerkev kot njen vrhovni poglavar. Umrl je v 68. letu svoje dobe.

Papež Benedikt XV. je načeloval katoliški cerkvi modro in previdno v najhujši dobi, kar jih pozna zgodovina — med strašno svetovno vojno. Po njegovem prizadevanju je na tisoče bolnih in za boj

nesposobnih vojnih ujetnikov že med vojno prišlo domov v domačo oskrbo, ali so pa na njegove prošnje vojnim ujetnikom v raznih državah izboljšali žalostni položaj. Posebno velika pa je bila njegova dobrodelnost po končani vojni. Začel je zbirati po vseh delih sveta milodare za stradajoče otroke. Že ob prvi zbirki je došlo v Vatikan 16 milijonov lir, ki jih je razdelil papež Benedikt XV. med najbolj potrebne. Še več kot v denarju pa so sirotniki dobili v obleki, perilu in zdravilih.

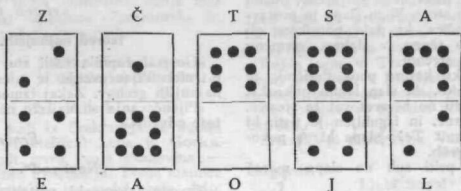
V srcih vernikov in v srcih pomoči in tolažbe potrebnih si je zagotovil papež Benedikt XV. z dejanji prave krščanske ljubezni hvaležen spomin.

Naloga iz domin.

Priobčil Jos. Tratar.

Zloži domine tako, da dobiš znan rek, ki si ga dobro zapomni!

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev zastavice v podobah v 1. številki.

Kruh telo zredi — knjiga glavo razsvetli.

Prav — ali vsaj približno prav — so jo rešili: Ilija Goršič, učenec III. razr. na Vrtači v Ljubljani; France Goršič, učenec IV. razr. V. mestne deške osnovne šole v Ljubljani; Ivan Wendling v Kranju; Ivan Leskovar, slikarski vajenec v Mariboru; Marijan in Venčeslav Ažman, učenec 5. razr., Viljem Pfunauer, učenec III. razr. osnovne šole, vsi v Kranju; Zdravko Gobec, III. b razr. gimn. v Celju; Zdravko Macarol, učenec IV. razr. v Sevnici.

$$2 + 3 = 5.$$

Kmet je imel sina, ki je že dolgo hodil v šolo. Oče je hotel nekoč vedeti, koliko se je sin naučil. Vpraševal ga je to in ono, a sin je le molčal. Prihodnji petek so jedli jajca. Tu se oglasi sin: »Oče, sedaj vam pokažem svoje znanje! Prepričati vas hočem, da je v tej skledi 5 jajc, česaravno vidimo samo 3. Kjer so namreč 3, sta tudi 2; tu v skledi pa so 3, tedaj tudi 2. Dve in tri je pa 5, tedaj je tukaj 5 jajc!« — Oče se je začudil nad to sinovo bistroumnostjo in je rekel: »Prav, prav, moj ljubi sin! Dve od teh petih jajc vzameš jaz, enega

dam mamiči, ostali dve jajci, ki ju tu sam vidiš, pa ti pojej!«

Jos. Tratar

Pod Triglavom.

Nekega hladnega julijskega večera sem se odšel iz Ljubljane v Mojstrano. Tu sem prenočil.

Drugi dan navsezgodaj sem splezal na strmi Repikovec (1593m), da vidim solnčni vzhod. To ti je pogled, ko zažare vse gore naokolo v rdečem svitu!

Naužit te prirodne lepote; sem se spustil po drči nazaj v dolino. Na Repikovec sem

prispej po polurnem plezanju, dol pa sem dréal le pet minut. To je bila hitra vožnja!

Pobral sem v Mojstrani svoje stvari ter odšel ob šestih v dolino Vrata. Šel sem mimo cementne tvornice, ki zapira s svojimi obširnimi tvorniškimimi poslopji vhod v romantično dolino. Hodil sem po skalnati poti, ki drži skoraj ves čas ob deročem gorskem potoku Bistrici.

Po enurni hoji sem dospel do veličastnega slapa Peričnika. Zdi se mi najboljši med vsemi, kar sem jih videl. Po visočini in množini vode ga sicer Savica prekaša. Toda Peričnik pada daleč od stene, dočim teče Savica po steni. Blizu slapa je postavljena lična kočica, ki daje potnikom ob vročini hladno senco, v slabem vremenu pa dobrodošlo streho.

Skala, preko katere pada Peričnik, je izpodjedena tako, da slap lahko obkrožiš. Toda nerodnežu ne bi svetoval te stezice, ker lahko zdrsne, in izgubljen je tisti, ki izgine v tolmunu. Teža slapa bi ga pokopala v mrzli grob.

Ako hočeš priti suh do slapa moraš imeti dežnik.

Če te zanima slap, si ga lahko ogledaš tudi od zgoraj. Nekoliko v stran so izklesane v skalo stopnice. Ko priležeš na vrh, zagledaš prijazni planinski pašnik in na njem pasočo se goved. Po sredi travnika dere bister gorski potok Peričnik, ki se — ko mu zmanjka tal — izpremeni v slap — Peričnik.

V potoku Peričniku so švigale urne postevi. Zanimalo me je, ali padajo z vodo vred v globočino ali ne. Gledal sem postev, ki so jo gnali valovi proti koncu pótoka, in malo je manjkalo, da ni izgubila z vodo vred. Hitro se je obrnila in splavala v mirnejšo vodo.

Slap Peričnik je visok nad trideset metrov.

Ob osmih sem nadaljeval pot ob Bistrici. Kmalu se cepi pot. Ena, pripravna za vozove, se oddalji od Bistrice, druga pa drži mimo mnogih pašnikov pod znamenitimi bistriškimi »galerijami« in se strne v bližini lovske kočice s prvo potjo.

Še majhen mecesnov gozdiček me loči od velikega planinskega hotela. Hitro stopim in pred menoj se zablešči v jutranjem svitu ponosna stavba »Slovenskega planinskega društva« — Aljažev dom (1000 m).

Aljažev dom je postavljen na koncu doline Vrata. Na južni strani se dviga znamenita Triglavska stena. Na vzhodu se dvigajo Čmir (2393 m), Urbanova Spica (2299 m) in Mlinarica (1777 m). Na zapadu pa mole Stenar (2501 m), Škrlatica (2738 m)

in Rogljica (2582 m) svoje skalnate vrhove v nebo. Aljažev stolp na Triglavu (2863 m) se vidi kakor majhna črna pika. (Glej našo podobo na 252. strani lanskega letnika! — Op. uredn.)

V Aljaževem domu sem se odpočil in kosil. Popoldne sem splezal na Črno goro (1369 m) ter se spustil po drči na drugo stran v dolino Kot. Po tej dolini sem odšel nazaj v Mojstrano.

V Ljubljano sem se pripeljal pozno noči. Bil sem vesel, da sem si razširil duševno obzorje in utrdil svoje telo. Sklenil sem, da še večkrat obiščem to divno postojanko naše turistike — Aljažev dom!

Črtomir Ciril Zorec.

Izmed najhujših.

»Gospod župnik, rekli ste v nedeljo na prižnici: Pijančevanje je eden najhujših in najhujših grehov. Zakaj izmed najhujših?«
»Pijančevanja se najlaže navadš in najteže odvadiš.«

Ernest Šušteršič

„Novi rod“.

Zavedni slovenski učitelji v Trstu so začeli že pred letom dni izdajati časopis s podobami za slovensko mladino, ki je prisiljena živeti v Julijski Benečiji. Časopis se imenuje »Novi Rod«. Izhaja v mesečnih zvezkih in stane na leto 12 lir. Urednik listu je učitelj Josip Ribičič v Trstu, ulica Fabio Severo št. 25, uprava pa je v Škorklji Sv. Peter št. 62. »Novi Rod« je urejen kakor naš »Zvonček«. — Želimo »Novemu Rodu« mnogo sreče in uspeha v plemenitem prizadevanju! Kdor more, naj si ga naroči!

Naša kraljevina.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki ji vlada kralj Aleksander I. iz hčre Karadjordjevičev, meri 255 km² in ima 11.591.000 prebivalcev. Od teh je 9.547.000 Jugoslovenov, 191.000 drugih Slovanov, 508.000 Nemcev, 494.000 Madžarov, 479.000 Arnavtov, 175.000 Rumunov, 10.000 Italijanov in 187.000 drugih narodnosti. — Mesta, ki imajo nad 50.000 prebivalcev, so: Beograd, Subotica, Zagreb, Ljubljana, Sarajevo, Bitolj in Skoplje. Nad 25.000 prebivalcev imajo mesta: Novi Sad, Osijek, Prizren, Senta, Veliki Bečkerek, Vršac, Maribor, Velika Kinkinda, Sombor, Niš, Tetovo, Stip, Pilep, Mitrovica in Veles. Druga večja mesta so: Priština, Kragujevac, Banjaluka, Mostar, Zemun, Karlovac, Varaždin, Kumanovo, Šibenik, Dubrovnik, Cetinje, Kotor in Celje.

Cenjeni gospod Doropoljski!
 Prosim, sprejmite tudi mene v svoj kotiček! Mala begunka sem iz Gorice. Sedaj je Prekmurje moja domovina. Moja mamica je tukaj učiteljica. Prekmurski že snam dobro gučati (govoriti).

Srečno!

Milka Kaučičeva,
 učenka v Šulincih.

Odgovor:

I juba Milka!

No, glejte, tudi iz Prekmurja se oglašajo moja mlada prijateljica! Lepa je Gorica, a lepa je tudi nova tvoja domovina — ravno, rodovitno Prekmurje. Tvoja mamica opravlja plemenito in rodoljubno delo: mlade Prekmurčke uči znanja in spretnosti ter jih navdaja z iskrenim rodoljubljem, da vzraste iz njih novi rod navdušenih, za vse dobro in blago vnetih Jugoslovenov! Izroči vsem moje srčne pozdrave!

Ljubi g. Doropoljski!

Ze zopet se Vas upam nadlegovati s svojim pisemcem

V šolo hodim v I. meščanski razred uršulinske šole v Ljubljani. Sedaj sem doma na božičnih počitnicah.

Sem tudi mala naročnica »Zvončka«, v katerem mi najbolj ugaja Veš cenjeni kotichek z mladimi prijatelji in prijateljicami. Prosim Vas vljudno, ako bi priobčili to pisemce poleg drugih.

Vaša vdana

Anda Lapajnetova v Cerkljah.

Odgovor:

Ljuba Anda!

Poročajo mi od vseh strani, da ima naša mladina mnogo veselja z mojim kotichek. Glej, srečata se dva neznanca. Drug drugemu pove svoje ime. »O!« vzklikaeta oba obenem, »saj midva se že dolgo poznavala! V kotichek sva se seznanila!« — Tako je moj kotichek posrednik med našo mladino, ki jo drži v vedno večji krog zavednih in navdušenih rodoljubov! In veseli me, da si tudi Ti v tem številu!

Dragi gospod Doropoljski!

Tudi jaz hočem postati vaš kotichek. Na »Zvonček« sem naročen že tretje leto. Leta 1920. mi ga je naročil gospod učitelj. Jako rad ga prebiram. Najbolj všeč sta mi bili povesti »Krtača, Muren in Duda« in »Pripovedka o dvonožcu.«

Rojen sem v Trstu. Star sem 11 let. Sedaj stanujem v Ljubljani. Hodim v prvi razred ljubljanske realne gimnazije.

Če dovolite, se oglasim večkrat v Vašem kotichek.

Srečno Vas pozdravlja Vam vdani

Boris Zihertl.

Odgovor:

Ljubi Boris!

Torej zopet eden naših narodnih Tržačanov, ki pa so zaradi sedanjih neugodnih razmer morali ostaviti Trst — to slavno mesto borb in zmag našega naroda za svoje pravice! Sedaj je, žal, Trst v tujih rokah, toda ker se pravica ne da za vedno potlačiti, pride tudi Trstu dan osvobodjenja!

Domovina, vedno mislim náte in na neosvobojene brate!

Cenjeni gospod Doropoljski!

Danes se oglašam pri Vas s prvim pisemcem. Hodim v III. razred osnovne šole v Železnikih. Uči me gospodična Kmetova. Imam še dva brata in dve sestri, ki so vsi mlajši od mene. Samo še bratec France hođi v šolo. Moj ata je usnjar. Gospod nadučitelj stanuje pri nas. Na Božič mu je umrl sinček Milivojček. Imajo samo še hčerko Danico. Moj stric je pisal knjige in se je imenoval dr. Anton Dermota.

Priših Vas, ljubi gospod, objavite to moje pisemce v svojem kotichek. Potem Vam drugič še kaj pišem.

Srečno Vas pozdravlja vdani

Milan Dermota.

Odgovor:

Ljubi Milan!

Tvojega strica sem poznal po licu, še bolj pa po njegovih spisih. Bil je še mlad mož, a učen in marljiv. Lahko bi še mnogo dobrega storil za naš narod, pa je moral prežgodaj umreti. Lahko si ponosen na

svojega strica in glej, da postaneš po mo-
drosti in vztrajni pridnosti njemu enak!
Zato pa moraš s pridom uporabljati seda-
nji čas, da si ustvariš dobro in trdno pod-
lago, ki boš na njej lahko uspešno zidal
naprej in pomagal graditi srečno bodoče-
nost narodu in domovini!

Čenjeni gospod Doropoljski!

Čitala sem v »Zvončku«, da radi preje-
mate listke slovenske mladine. Tudi jaz
Vam hočem nekaj malega pisati. Hodim
v šolo k sv. Duhu v IV. razred. Za razred-
nika imam gospoda Fürsta. Doma sem pri
Sv. Duhu na Stari gori. Imamo pa tudi na
griču lepo podružnico s krasnim zelenim
prostorom. Poletni nam dela senico osmero
lip. Moj atek je bil organist, ki je že devet
let pokopan.

Srčno Vas pozdravlja
Vaša vdana

Hedvika Magdičeva.

Odgovor:

Ljuba Hedvika!

Rad prejemam pisma slovenske mladine
in tudi Tvojem sem se razveselil. Pomilu-
jem Te pač, da si že toliko let brez očeta,
ki je kot organist sviral v slavo božjo. Se-
daj uživa nebeško plačilo, zroč ljubega
Boga iz obličja v obličje.

Čenjeni gospod Doropoljski!

Po nasvetu učiteljice gospe Čandrove
pošiljam svoj spis. Ako Vam je drago, ga
priobčite v kottičku!

V spomin rajni sošolki Miciki
Šarbekovi.

Včeraj so pokopali mojo součenko in
prijateljico Marijo Šarbekovo. Zato hočem
opisati nekoliko njeno življenje. Bila je
hčerka ubožne matere. Oče ji je padel
v svetovni vojni. Mati je delala pri rud-
niku, da je zaslužila sebi in njej po-
trebne hrane in obleke. V šoli se je pridno
učila in je bila najboljša učenka V. raz-
reda. Bila je jako nadarjena, zlasti pela
je tako lepo kakor slavček v raju. Lansko
leto je napravil V. razred »koncert«. Ker
je bila Šarbekova najboljša pevka V. raz-
reda, je pela »solo«. Vsi poslušalci so ji
navdušeno ploskali. Vsem ljudem se je
močno priljubila, ker je bila pridna, pri-
jazna in vpljudna deklica. Tudi meni je
bila najljubša prijateljica. Proti Božiču je

začela bolehati in nekega dne je ni bilo
več v šolo. Zvedele smo, da je zbolela in
da leži. Postajala je bledejša, in kadar sem
jo obiskala, mi je potožila, da jo boli glava
in želodec. Prišel je tudi gosp. zdravnik
ter spoznal, da ima črvesno jetiko. Tega
seveda ni materi naravnost povedal, ker
bi bila še žalostnejša. Součenke in tudi
drugi so jo začeli obiskavati. Mnogi so ji
prinesli kak poholjšek in knjige za čitanje,
ker je jako rada čitala. Vsako številko
»Zvončka« je prečitala od prve do zadnje
črke. Čitala je še dva dni pred smrtjo.
Uboga mati ji je stregla, kolikor je mogla
in znala. V soboto zvečer je zaspala za
večno. Jaz sem bila jako žalostna, ko sem

zvedela to novico. Šla sem jo krópit in
resla sem ji šopek svežih cvetic. Pogreb
je imela nad vse lep. Udeležili so se ga
vsi šolarji in ves naraščaj, ker je bila
vedno vneta Sokoličica. Za krsto je šla
mati, ki se je ves čas jokala; takoj nato
so šle součenke V. razreda. Na pokopa-
lišču je govoril gosp. katehet. Dolančev
z deške šole se je hotel posloviti v imenu
sokolskih sestric in bratcev, toda zaradi
zalosti in joka ni mogel govoriti. V imenu
součenk sem ji jaz pred grobom obljubila,
da se hočemo vedno in povsod ravnati po
njenem zgledu. Učenci in učenke V. raz-
reda smo zapeli pesemko »Gozdič«, potem
smo se razšli. Nikoli je ne pozabim — ne
pri delu in ne pri molitvi!

Vida Erženova,
učenka V. razreda v Hrastniku.

Odgovor:

Ljuba Vida!

Tvojemu pismu nimam ničesar dostaviti
— vsi ste nasproti ubogi svoji součenki
storili svojo dolžnost v polni meri! Lepo
je to od vas! In ne pozabi nikdar, kar pra-
viš k sklepu svojega pisma: Ne pozabim
je nikoli — ne pri delu in ne pri molitvi! —

„Zvonček“, XIX. letnik, nevezan 10 D, v navadni vezbi 20 D.

„Zvonček“, XX. letnik, nevezan 10 D, v navadni vezbi 20 D.

„Zvonček“, XXI. letnik, nevezan 10 D, v navadni vezbi 20 D.

„Zvonček“, XXII. letnik, nevezan 10 D, v navadni vezbi 20 D.

::: Nenavedenih letnikov ni več v zalogi. :::

In zadnji glasi ti mi bojo:
Bog čuvaj domovino mojo!

V zalogi Društva za zgradbo Uči-
teljskega konvikta sta ravnokar
izšli z dvoglasnim stavkom in s
spremljevanjem harmonija d v e
n a r o d n i h i m n i: „Bože
pravde . . .“ in „Lepa naša do-
movina“. Cena komadu 50 p, po
pošti 1 Din. — Naročila sprejema
Knjigarna Učiteljske tiskarne,
Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.

Vsebina.

1. <i>Anica</i> : Pomladna želja neodrešenih bratov. Pesem	61
2. <i>Jos. Vandot</i> : Kekec na volčji sledi. Planinska pripovedka s tremi podobami	62
3. <i>V. Mazi</i> : Denar. Povest	72
4. <i>Novi papež Pij XI.</i> Podoba	74
5. <i>Janko Leban</i> : Štruklji. Povest	75
6. <i>Miroslav Kunčič</i> : Prošlost. Pesem	76
7. <i>Fr. Rojec</i> : Za domači muzej. Poučni spis z dvema podobama	77
8. <i>Pouk in zabava</i>	81
9. <i>Kotiček gospoda Doropoljskega</i>	83

Za vse je svet dovolj bogat
in srečni vsi bi bili,
če kruh delil bi z bratom brat
s prav srčnimi čutili.

Pridobivajte „Zvončku“ novih naročnikov!

Obnovite naročnino!

„Zvonček“ izhaja v mesečnih zvezkih ter stane vse leto 10 Din., pol leta 5 Din., četrt leta 2-50 Din. Posamezne številke 1 Din.

Na naročila brez istodobno vposlane naročnine se ne oziramo.

Izdajatelj, upravnik in odgovorni urednik: **Luka Jelenc**, ravnatelj v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Rokopise je pošiljati na naslov: **Uredništvo „Zvončka“ v Ljubljani.**

Rešitve sprejemamo tekom prvih 14 dni po odpravi vsake „Zvončkove“ številke!
